

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ ЛЮДИНИ
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор з наукової роботи

Н.М. Віннікова

«*20 вересня*» 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«РОЗВИТОК НАУКОВОЇ ГАЛУЗІ»**

Змістові модулі:

«Методологія досліджень у соціальній роботі»
«Крос-культурні і міждисциплінарні дослідження»

для здобувачів вищої освіти

спеціальності 231 Соціальна робота

освітньо-наукового рівня «доктор філософії»

освітньо-наукової програми «Соціальна робота»

Київ – 2019

людини;
Петрочко Жанна Василівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Інституту людини;
Вайнола Ренате Хейкїївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Інституту людини.

Інституту людини,
Петрочко Жанна Василівна, доктор педагогічних наук, професор, професор
кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Інституту людини;
Вайнола Ренате Хейкіївна, доктор педагогічних наук, професор, професор
кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Інституту людини.

Протокол від «2» вересня 2019 р. № 10

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми
«Соціальна робота»
«2» вересня 2019 р.

Робочу програму перевірено

Завідувач аспірантури, докторантури _____ О.В. Плющик

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № ____
підпис П.І.Б.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
РОЗВИТОК НАУКОВОЇ ГАЛУЗІ		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120, з них: Змістовий модуль «Методологія досліджень у соціальній роботі» 2/60 Змістовий модуль «Крос–культурні і міждисциплінарні дослідження» 2/60	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	1	1
Семестр	1,2	1,2
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	4
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	56	16
Самостійна робота	64	104
Форма семестрового контролю	Залікове оцінювання	
Змістовий модуль «Методологія досліджень у соціальній роботі»		
Курс	1	1
Семестр	1	1
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60
Аудиторні	28	8
Самостійна робота	32	52
Змістовий модуль «Крос –культурні і міждисциплінарні дослідження»		
Курс	1	1
Семестр	2	2
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60
Аудиторні	28	8
Самостійна робота	32	52

2. Мета навчальної дисципліни полягає у підготовці аспірантів до організації та проведення самостійного наукового дослідження з проблем соціальної роботи.

Завдання навчальної дисципліни:

- визначати соціальні проблеми українського суспільства, що потребують розв'язання;

- володіти принципами та методами наукового дослідження;
- вміти організовувати процедуру дослідження соціальної проблеми;
- визначати логіку наукового дослідження;
- працювати з першоджерелами, застосовуючи теоретичні методи дослідження;

- уміти вести спостереження;
- розробляти анкети, тести;
- організовувати опитування різних груп клієнтів;
- аналізувати та узагальнювати отримані результати;
- розробляти та реалізовувати певні рекомендації;
- оформляти результати проведеного дослідження соціальної проблеми.

Результати навчання за дисципліною:

Опанування курсу забезпечить формування у аспірантів знань щодо

- актуальності проведення дослідження соціальної проблеми;
- загальної характеристики наукового дослідження;
- особливостей організації та проведення наукових досліджень;
- значення та ролі дослідника в процесі проведення дослідження соціальної проблеми;
- форм та методів наукових досліджень;
- особливостей роботи з респондентами.

Під час семінарських занять, самостійної роботи аспіранти набувають уміння та навички:

- планування та організація дослідницької роботи з респондентами;
- вибору та застосування адекватних та ефективних форм та методів дослідження соціальних проблем;
- налагодження взаємодії та партнерства з респондентами в процесі проведення дослідження;
- аналізу результатів, отриманих в процесі дослідження соціальних проблем;
- надання рекомендацій щодо ефективних шляхів розв'язання соціальних проблем.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-наукової програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

Компетенції аспіранта, який опанував дисципліну

«РОЗВИТОК НАУКОВОЇ ГАЛУЗІ»

Шифр компетенції	Розшифровка надбаної компетенції
ЗК – 1 ЗК – 2 (загальні компетенції)	Здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу Здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел
ФК – 1 ФК – 2 ФК – 3 ФК – 9 ФК – 10 (фахові компетенції)	Здатність планувати та здійснювати наукові дослідження з метою виявлення й аналізу соціально значущих проблем і чинників досягнення соціального добробуту різних груп населення Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації Здатність налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства Здатність до розроблення, управління, моніторингу та оцінки соціальних проектів і програм Здатність генерувати та проваджувати соціальні інновації задля вирішення соціальних проблем
ПРН 1 ПРН 2 ПРН 8 ПРН 11 (програмні результати навчання)	Здатність аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання з профілактичною та (або) корекційною метою Здатність визначати методологію прикладного наукового дослідження. Здатність здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних Здатність організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їхню підготовку до виконання завдань соціальної роботи

3. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Тематичний план для денної форми навчання							
Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль «Методологія досліджень у соціальній роботі»							
ЗМ 1. Теоретико- методологічні основи досліджень у соціальній роботі							
Тема 1. Методологія науки. Методологічні засади дослідження соціальної проблеми	4	2	2	–	–	–	–
СР.1 На основі аналізу наукових статей визначити актуальні соціальні проблеми, що потребують дослідження	6	–	–	–	–	–	6
Тема 2.Категоріальний апарат дослідження соціальної проблеми	4	2	2	–	–	–	–
СР.2. Проаналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади	6	–	–	–	–	–	6
Тема 3.Зміст дослідження соціальної проблеми	6	4	2	–	–	–	–
СР. 3. Спланувати та здійснювати наукові дослідження з метою виявлення й аналізу соціально значущих проблем	4	–	–	–	–	–	4
Разом за ЗМ 1	30	8	6	–	–	–	16
ЗМ 2. Дослідно-експериментальна робота у дослідженні соціальних проблем							
Тема 1. Експеримент як складова частина наукового дослідження	2	2	–	–	–	–	–
СР .4. Підібрати, обробити та проаналізувати інформацію з різних джерел	6	–	2	–	–	–	4
Тема 2.Методи дослідження актуальної соціальної проблеми	6	4	2	–	–	–	–
СР. 5. Провести констатувальний експеримент	6	–	–	–	–	–	6
СР. 6. Створити програму формульовального етапу експериментальної роботи з дослідження актуальної соціальної проблеми	6	–	–	–	–	–	6
Тема 2.Аналіз результатів та оформлення проведеного дослідження	4	2	2	–	–	–	–
Разом за ЗМ 2	30	8	6	–	–	–	16
Усього за змістовий модуль «Методологія досліджень у соціальній роботі»	60	16	12	–	–	–	32

Змістовий модуль «Крос-культурні і міждисциплінарні дослідження»							
ЗМ 3. Сутність та теоретико-методологічні основи крос-культурних та міждисциплінарних досліджень							
Тема 1. Типи культур і міжкультурні стилі	2	2	-	-	-	-	-
СР.1. Розкрити роль крос-культурних і міждисциплінарних досліджень для розвитку соціальної сфери в Україні	4	-	-	-	-	-	4
Тема 2. Ділова міжкультурна взаємодія	2	2	-	-	-	-	-
Тема 3. Феномен крос-культурної взаємодії у наукових дослідженнях	4	2	2	-	-	-	-
СР. 2. Урахувати у власному науковому дослідженні різні аспекти міжкультурної взаємодії	6	-	-	-	-	-	6
Тема 4. Основні методологічні підходи у крос-культурних та міждисциплінарних дослідженнях	6	4	2	-	-	-	-
СР.3. Проаналізувати соціальний та індивідуальний контексти проблем міжкультурної взаємодії	6	-	-	-	-	-	6
Разом за ЗМ 3	30	10	4	-	-	-	16
ЗМ 4. Досвід крос-культурних та міждисциплінарних досліджень у соціальній сфері							
Тема 1. Дисертаційні крос-культурні дослідження у соціальній сфері: аналіз, специфіка	6	2	4	-	-	-	-
СР .4. Підібрати та проаналізувати структуру дисертації, в яких мають місце крос-культурні та міждисциплінарні аспекти дослідження	8	-	-	-	-	-	8
Тема 2. Досвід міждисциплінарних досліджень у сфері соціальної та соціально-педагогічної роботи	8	4	4	-	-	-	-
СР. 5. Проаналізувати зміст дисертацій, в яких мають місце крос-культурні та міждисциплінарні аспекти дослідження, виявити особливості	8	-	-	-	-	-	8
Разом за ЗМ 4	30	6	8	-	-	-	16
Усього за змістовий модуль «Крос-культурні і міждисциплінарні дослідження»	60	16	12	-	-	-	32
Усього за дисципліну «Розвиток наукової галузі»	120	32	24	-	-	-	64

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль «Методологія досліджень у соціальній роботі»							
ЗМ 1. Теоретико- методологічні основи досліджень у соціальній роботі							
Тема 1. Методологія науки. Методологічні засади дослідження соціальної проблеми	4	–	–	–	–	–	4
СР.1 На основі аналізу наукових статей визначити актуальні соціальні проблеми, що потребують дослідження	6	–	–	–	–	–	6
Тема 2.Категоріальний апарат дослідження соціальної проблеми	6	2	–	–	–	–	4
СР.2. Проаналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади	6	–	–	–	–	–	6
Тема 3.Зміст дослідження соціальної проблеми	4	–	2	–	–	–	2
СР. 3. Спланувати та здійснювати наукові дослідження з метою виявлення й аналізу соціально значущих проблем	4	–	–	–	–	–	4
Разом за ЗМ 1	30	2	2	–	–	–	26
ЗМ 2. Дослідно-експериментальна робота у дослідженні соціальних проблем							
Тема 1. Експеримент як складова частина наукового дослідження	2	2	–	–	–	–	–
СР .4. Підібрати, обробити та проаналізувати інформацію з різних джерел	6	–	2	–	–	–	4
Тема 2.Методи дослідження актуальної соціальної проблеми	4	–	–	–	–	–	4
СР. 5. Провести констатувальний експеримент	6	–	–	–	–	–	6
СР. 6. Створити програму формульовального етапу експериментальної роботи з дослідження актуальної соціальної проблеми	6	–	–	–	–	–	6
Тема 2.Аналіз результатів та оформлення проведеного дослідження	6	–	–	–	–	–	6
Разом за ЗМ 2	30	2	2	–	–	–	26
Усього за змістовий модулем «Методологія досліджень у соціальній роботі»	60	4	4	–	–	–	52

Змістовий модуль «Крос-культурні і міждисциплінарні дослідження»							
ЗМ 3. Сутність та теоретико-методологічні основи крос-культурних та міждисциплінарних досліджень							
Тема 1. Типи культур і міжкультурні стилі	2	2	-	-	-	-	-
СР.1. Розкрити роль крос-культурних і міждисциплінарних досліджень для розвитку соціальної сфери в Україні	6	-	-	-	-	-	6
Тема 2. Ділова міжкультурна взаємодія	4	-	-	-	-	-	4
Тема 3. Феномен крос-культурної взаємодії у наукових дослідженнях	2	-	2	-	-	-	-
СР. 2. Урахувати у власному науковому дослідженні різні аспекти міжкультурної взаємодії	6	-	-	-	-	-	6
Тема 4. Основні методологічні підходи у крос-культурних та міждисциплінарних дослідженнях	4	-	-	-	-	-	4
СР.3. Проаналізувати соціальний та індивідуальний контексти проблем міжкультурної взаємодії	6	-	-	-	-	-	6
Разом за ЗМ 3	30	2	2	-	-	-	26
ЗМ 4. Досвід крос-культурних та міждисциплінарних досліджень у соціальній сфері							
Тема 1. Дисертаційні крос-культурні дослідження у соціальній сфері: аналіз, специфіка	6	2	-	-	-	-	4
СР. 4. Підібрати та проаналізувати структуру дисертації, в яких мають місце крос-культурні та міждисциплінарні аспекти дослідження	8	-	2	-	-	-	6
Тема 2. Досвід міждисциплінарних досліджень у сфері соціальної та соціально-педагогічної роботи	6	-	-	-	-	-	6
СР. 5. Проаналізувати зміст дисертацій, в яких мають місце крос-культурні та міждисциплінарні аспекти дослідження, виявити особливості	10	-	-	-	-	-	10
Разом за ЗМ 4	30	2	2	-	-	-	26
Усього за змістовий модуль «Крос-культурні і міждисциплінарні дослідження»	60	4	4	-	-	-	52
Усього за дисципліну «Розвиток наукової галузі»	120	8	8	-	-	-	104

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ «МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ»

ЗМ 1. Теоретико-методологічні основи досліджень у соціальній роботі

Тема 1. Методологія науки. Методологічні засади дослідження соціальної проблеми

Мета: ознайомити аспірантів з методологічними основами наукових досліджень, рівнями пізнання: почуттєвий і раціональний, емпіричний і теоретичний; рівнями методології, принципами побудови дослідження.

Основні питання:

1. Характеристика процесу наукового пізнання.
2. Поняття методології. Рівні методології. Методологія як сукупність методів дослідження.
3. Взаємозв'язок пізнання і практики. Рівні пізнання: почуттєвий і раціональний, емпіричний і теоретичний.
4. Принципи побудови дослідження актуальної соціальної проблеми.

Основні поняття теми: наукове пізнання, методологія, рівні методології, особливості дослідження соціальної проблеми.

Література:

основна: 1, 2, 6, 8, 9.

додаткова: 1, 3, 4.

Інтернет-джерела: 1, 2, 3.

Тема 2. Категоріальний апарат дослідження соціальної проблеми

Мета: ознайомити аспірантів з категоріальним апаратом наукових досліджень.

Основні питання:

1. Планування наукового дослідження з метою виявлення й аналізу соціально значущих проблем і чинників досягнення соціального добробуту різних груп населення.
2. Визначення об'єкту та предмету наукового дослідження, їх зв'язок із темою дослідження актуальної соціальної проблеми.
3. Мета та завдання дослідження актуальної соціальної проблеми.

Конкретизація мети у завданнях наукових досліджень.

Основні поняття теми: об'єкту та предмет дослідження мета та завдання дослідження соціальної проблеми.

Література:

основна: 1, 2, 6, 8, 9.

додаткова: 1, 3, 4.

Інтернет-джерела: 1, 2, 3.

Тема 3. Зміст дослідження соціальної проблеми

Мета: формувати здатність аналізувати наукові дослідження з метою виявлення й аналізу соціально значущих проблем і чинників досягнення соціального добробуту різних груп населення.

Основні питання:

1. Проаналізувати зміст наукових досліджень з обраної проблеми дослідження.
 2. Завдання наукових досліджень у соціальній роботі, їх практичне значення.
 3. Змістове наповнення дослідження актуальної соціальної проблеми.
- Основні поняття теми: зміст, аналіз, чинники, завдання, практична значущість, змістове наповнення.

Література:

основна: 1, 2, 6, 8, 9.

додаткова: 1, 3, 4.

Семінарське заняття 1. Методологічна платформа дослідження соціальної проблеми

Література:

основна: 1, 2, 3, 5, 6.

додаткова: 1, 3, 4.

Інтернет-джерела: 1, 2, 3.

Семінарське заняття 2. Категоріальний апарат соціально-педагогічного дослідження

Література:

основна: 1, 2, 3, 5, 6.

додаткова: 1, 3, 4.

Семінарське заняття 3. Зміст дослідження соціальної проблеми

Література:

основна: 1, 2, 3, 5, 6.

додаткова: 1, 3, 4.

Інтернет-джерела: 1, 2, 3.

ЗМ 2. Дослідно-експериментальна робота у дослідженні соціальних проблем

Тема 1. Експеримент як складова частина наукового дослідження

Мета: ознайомити аспірантів із дослідно-експериментальною роботою наукових досліджень, стежити за перебігом, керувати ним і відтворювати при повторенні умов.

Основні питання:

1. Експеримент у науковому дослідженні.
2. Умови ефективності експерименту у дослідженні актуальної соціальної проблеми.
3. Констатувальний експеримент (емпіричний процес, діагностуючий зріз).

4.Формувальний експеримент.

5.Контрольний етап експерименту.

Основні поняття теми: експеримент, етапи, види, фіксація результатів.

Література:

основна: 1, 2, 6, 7, 8.

додаткова: 1, 3, 4.

Інтернет-джерела: 1, 2, 3.

Тема 2. Методи дослідження актуальної соціальної проблеми

Мета: ознайомити аспірантів із методами наукових досліджень актуальних соціальних проблем.

Основні питання:

1. Види методів опитування. Інтерв'ювання як метод опитування. Види інтерв'ю. Вимоги до питань інтерв'ю. Техніки інтерв'ювання. Особливості підготовки та проведення телефонного інтерв'ю.

2. Анкетування як метод опитування. Специфіка та види анкетного опитування. Структура анкети. Види запитань анкети. Вимоги до їх формулювання.

3. Технологія підготовки та проведення *фокус-групи*.

4. Загальна оцінка можливостей методів опитування.

Основні поняття теми: програми, дослідження, методи теоретичні емпіричні; методи, види методів опитування, анкетування, тестування, фокус група.

Література:

основна: 1, 2, 6, 8.

додаткова: 1, 3, 4.

Інтернет-джерела: 1, 2, 3.

Тема 3. Аналіз результатів та оформлення проведеного дослідження актуальної соціальної проблеми

Мета: ознайомити аспірантів із інтерпретацією отриманих у ході дослідження актуальних соціальних проблем результатів, ознайомити із вимогами оформлення дисертаційних робіт.

Основні питання:

1. Професійна діагностика, прогнозування, проектування та моделювання соціальних ситуацій.

2. Аналіз результатів проведених досліджень.

3. Інтерпретація отриманих у ході дослідження результатів.

4. Побудова діаграм, графіків.

Основні поняття теми: діагностика, інтерпретація, проектування, моделювання, побудова графіків, діаграм.

Література:

основна: 1, 2, 6, 8, 9.

додаткова: 1, 3, 4.

Інтернет-джерела: 1, 2, 3.

Семінарське заняття 1. Підібрати, обробити та проаналізувати інформацію з різних джерел щодо актуальної соціальної проблеми

Література:

основна: 1, 2, 3, 5, 6.

додаткова: 1, 3, 4.

Інтернет-джерела: 1, 2, 3.

Семінарське заняття 2. Методи дослідження актуальної соціальної проблеми (2 год.).

Література:

основна: 1, 2, 3, 5, 6.

додаткова: 1, 3, 4.

Інтернет-джерела: 1, 2, 3.

Семінарське заняття 3. Аналіз результатів та оформлення проведеного дослідження актуальної соціальної проблеми

Література

основна: 1, 2, 3.

додаткова: 4, 6, 7.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ «КРОС-КУЛЬТУРНІ І МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ»

ЗМ 3. Сутність та теоретико-методологічні основи крос-культурних та міждисциплінарних досліджень

Тема 1. Типи культур і міжкультурні стилі

Мета: ознайомити аспірантів з типами культур і міжкультурними стилями.

Основні питання:

1. Поняття «культура» в освітньому ракурсі. Культурна різноманітність. Основні типи культур. Типи культур за контекстною спрямованістю. Типи культур за спрямованістю мети діяльності.

2. Типологічні особливості української культури. Етнокультурні архетипи та ідентичність сучасної молоді людини.

3. Полікультурна компетентність. Досвід реалізації полікультурного виховання у світі.

4. Роль соціального середовища у полікультурному вихованні. Концепція полікультурного виховання у соціальній сфері.

Основні поняття теми: культура, типи культур, полікультурна компетентність, полікультурне виховання.

Тема 2. Ділова крос-культурна взаємодія

Мета: ознайомити аспірантів з сутністю та особливостями ділової крос-культурної взаємодії.

Основні питання:

1. Крос-культурна взаємодія в діловому контексті.

2. Психологія крос-культурної взаємодії.
 3. Значення ділової крос-культурної взаємодії для наукового дослідження та професійної діяльності загалом.
 4. Крос-культурні розбіжності пізнавальних процесів.
- Основні поняття теми:* крос-культурна комунікація, діловий контекст.

Тема 3. Феномен крос-культурної взаємодії у наукових дослідженнях

Мета: ознайомити аспірантів з феноменом крос-культурності та його відображенням у наукових дослідженнях.

Основні питання:

1. Дослідження розвитку поняття «крос-культурний».
2. Крос-культурна взаємодія: сутність та понятійне поле. Теорія крос-культурної взаємодії.
3. Загальні підходи до оцінювання готовності особистості до крос-культурної взаємодії. Структурна організація методик і методів оцінювання.

Основні поняття теми: крос-культурність, наукове дослідження.

Тема 4. Основні методологічні підходи у крос-культурних та міждисциплінарних дослідженнях

Мета: навчити аспірантів виявляти та аналізувати основні методологічні підходи у крос-культурних та міждисциплінарних дослідженнях.

Основні питання:

1. Діалог культур як мета принцип крос-культурних досліджень. Застосування контекстного підходу у міждисциплінарних дослідженнях.
2. Аксіологічний підхід до освоєння дійсності крос-культурної взаємодії.
3. Фасилітаційний підхід у крос-культурних дослідженнях.

Основні поняття теми: діалог культур, контекстний підхід, аксіологічний підхід, фасилітаційний підхід.

ЗМ 4. Досвід крос-культурних та міждисциплінарних досліджень у соціальній сфері

Тема 1. Дисертаційні крос-культурні дослідження у соціальній сфері: аналіз, специфіка

Мета: ознайомитися із специфікою дисертаційних крос-культурних досліджень у соціальній сфері.

Основні питання:

1. Сутність крос-культурних досліджень. Особливості крос-культурних досліджень.
2. Роль крос-культурних досліджень у соціальній сфері.
3. Загальний аналіз структури крос-культурних досліджень.

Основні поняття теми: крос-культурні розбіжності, крос-культурні дослідження.

Література:

основна: 1,2, 3, 5, 6.

додаткова: 1, 2, 3, 4, 5.

Тема 2. Досвід міждисциплінарних досліджень у сфері соціальної та соціально-педагогічної роботи

Мета: ознайомити аспірантів з досвідом міждисциплінарних досліджень у сфері соціальної та соціально-педагогічної роботи.

Основні питання:

1. Сутність міждисциплінарних досліджень. Особливості міждисциплінарних досліджень.

2. Роль міждисциплінарних досліджень у соціальній роботі.

3. Загальний аналіз структури міждисциплінарних досліджень.

Основні поняття теми: міждисциплінарні дослідження.

Література:

основна: 1,2, 3, 5, 6.

додаткова: 1, 2, 3, 4, 5.

5.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ «МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ»

ЗМ1. Теоретико-методологічні основи досліджень у соціальній роботі

Самостійна робота 1. На основі аналізу наукових статей визначити актуальні соціальні проблеми, що потребують дослідження
Обґрунтуйте визначені актуальні соціальні проблеми.

Література:

основна: 1, 2, 3, 5, 6, 9.

додаткова: 1, 3, 4.

Самостійна робота 2. Проаналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади

На основі аналізу статей науковців і актуальних проблем з даної галузі наук визначити актуальну проблему, яку Ви вважаєте необхідно дослідити.

Сформулюйте тему власного наукового дослідження.

Література:

основна: 1, 2, 5, 6, 8

додаткова: 1, 3, 4.

Інтернет-джерела: 1, 2, 3.

Самостійна робота 3. Визначення категоріального апарату власного дослідження

Підготувати відповідь на одне із запитань (за вибором аспіранта).

Охарактеризуйте взаємозв'язок проблеми та теми дослідження.

Визначити предмет та об'єкт дослідження соціальної проблеми, у чому полягає взаємозв'язок цих понять.

Як пов'язані між собою мета та завдання дослідження.

Наведіть приклади визначення предмету та об'єкту дослідження науковців.

Література:

основна: 1, 2, 3, 5, 6, 7.

додаткова: 1, 3, 4.

Самостійна робота 4. Джерельна база наукових досліджень

1. Правила оформлення посилань на дослідження науковців щодо теми дослідження соціальної проблеми.

2. Оформити джерельну базу дослідження:

1. енциклопедії, словники;
2. підручники, навчальні посібники, методичні посібники;
3. статті у наукових збірниках;
4. тези наукових конференцій;
5. інтернет-джерела.

Література:

основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

додаткова: 1, 3, 4.

Інтернет-джерела: 1, 2, 3.

Самостійна робота 5. Зміст та етапи дослідження актуальної соціальної проблеми

Проаналізувати зміст магістерських робіт. Визначити завдання визначених робіт. Розробити зміст дослідження актуальної соціальної проблеми.

Визначити основні етапи дослідження.

Мета та завдання, що розв'язує дослідник на кожному етапі дослідження.

Література:

основна: 1, 2, 3, 5, 6, 9

додаткова: 1, 3, 4.

ЗМ 2. Дослідно-експериментальна робота у дослідженні соціальних проблем

Самостійна робота 6. Основні поняття дослідження актуальної соціальної проблеми у різних галузях наук

Знайти наукові джерела, де містяться основні поняття дослідження у різних галузях наук та подати їх у таблиці.

Список основних понять

Автор	Поняття	Галузь наук

Література:

основна: 1, 2, 3, 5, 6.

додаткова: 1, 3, 4.

Самостійна робота 7. Виписати основні поняття дослідження із словників, енциклопедій

Проаналізувати основні поняття дослідження у словниках, енциклопедіях подати їх у таблиці.

Список понять

Автор	Поняття	Джерельна база

Література:

основна: 1, 2, 3, 5, 6.

додаткова: 1, 3, 4.

Інтернет-джерела: 1, 2, 3.

Самостійна робота 8. Розробити сценарій проведення фокус-групи, анкету та тест

1. Визначення фокус-групи.

2. Мета проведення фокус-групи.

3. Сценарій проведення фокус-групи.

4. Вимоги до модератора.

5. Мета проведення анкетування/тестування.

6. Структура анкети/тесту.

Література:

основна: 1, 2, 3, 5, 6.

додаткова: 1, 3, 4.

Самостійна робота 9. Оформлення дослідження актуальної соціальної проблеми

Вимоги до письмового оформлення наукової роботи.

Підготувати фрагмент (3-5 стор.) наукової роботи аспіранта згідно вимог до письмового оформлення наукової роботи.

Література:

основна: 1, 2, 3, 5, 6.

додаткова: 1, 3, 4.

Інтернет-джерела: 1, 2, 3.

Критерії оцінки самостійних робіт:

- Завдання виконано у повному обсязі з використанням додаткових наукових джерел інформації з різних галузей знань, наведені прізвища науковців та їх особистий вклад у розвиток теорії, проведений аналіз, зроблені висновки, посилання на праці, в наявності особистісна думка аспіранта – 5 балів.

- Завдання виконано у повному обсязі з використанням додаткових наукових джерел інформації з різних галузей знань, проведений аналіз, співставлення, зроблені висновки – 4 бали.

- Завдання виконано у повному обсязі з використанням наукових джерел інформації – 3 бали.

- Завдання виконано, спираючись тільки на матеріали лекції – 2 бали.

- Завдання виконано частково – 1 бал.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ «КРОС-КУЛЬТУРНІ І МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ»

ЗМ 3. Досвід крос-культурних та міждисциплінарних досліджень у соціальній сфері

Самостійна робота 1. Розкрити роль крос-культурних і міждисциплінарних досліджень для розвитку соціальної сфери в Україні
Виявляти і систематизувати наукові джерела, в яких представлено крос-культурні та міждисциплінарні дослідження.

Проаналізувати основні напрями та наукові досягнення крос-культурних і міждисциплінарних досліджень, здійснених в Україні у сфері соціальної та соціально-педагогічної роботи.

Написати есе на тему: «Роль крос-культурних і міждисциплінарних досліджень для розвитку соціальної сфери в Україні».

Література:

основна: 1, 2, 3, 5, 6.

додаткова: 1, 2, 3, 4, 5.

Самостійна робота 2. Урахувати у власному науковому дослідженні різні аспекти міжкультурної взаємодії

На основі аналізу різних дисертаційних досліджень розглянути можливість врахування у власному науковому дослідженні різних аспектів міжкультурної взаємодії. Спланувати подальше дослідження у заданому векторі.

Література:

основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

додаткова: 1, 2, 3, 4.

Самостійна робота 3. Проаналізувати соціальний та індивідуальний контексти проблем міжкультурної взаємодії

Навчитися виявляти соціальний та індивідуальний контексти проблеми міжкультурної взаємодії, аналізуючи наукові дослідження.

Прогнозувати можливість відображення такого аспекту проблеми у власному науковому дослідженні.

Література:

основна: 1,2, 3, 5, 6.

додаткова: 1, 2, 3, 4.

ЗМ 4. Досвід крос-культурних та міждисциплінарних досліджень у соціальній сфері

Самостійна робота 4. Підібрати та проаналізувати дисертації у галузі соціальних наук, в яких мають місце крос-культурні та міждисциплінарні аспекти дослідження (5 балів).
Результати роботи подати у таблиці.

Автор	Тема	Структура дисертації

Скласти список крос-культурних і міждисциплінарних досліджень, що певною мірою стосуються обраної здобувачем теми дисертаційного дослідження. Проаналізувати їх структуру.

Проаналізувати автореферат (на вибір) дисертації з соціальної проблеми, що визначається як міждисциплінарне.

Література:

основна: 1,2, 3, 5, 6.

додаткова: 1, 2, 3, 4.

Інтернет-ресурси: 1, 2

Самостійна робота 5. Проаналізувати зміст дисертацій, в яких мають місце крос-культурні та міждисциплінарні аспекти дослідження, виявити особливості

Заповнити таблицю:

Автор	Тема	Основні акценти змісту

Написати есе на тему: «Вплив крос-культурних і міждисциплінарних досліджень на мою наукову діяльність».

Література:

основна: 1,2, 3, 4, 5, 6.

додаткова: 1, 2, 3, 4.

Інтернет-ресурси: 1, 2.

Критерії оцінки самостійних робіт:

- Завдання виконано у повному обсязі з використанням додаткових наукових джерел інформації з різних галузей знань, наведені прізвища науковців та їх особистий вклад у розвиток теорії, проведений аналіз,

зроблені висновки, посилання на праці, в наявності особистісна думка аспіранта – 5 балів.

- Завдання виконано у повному обсязі з використанням додаткових наукових джерел інформації з різних галузей знань, проведений аналіз, співставлення, зроблені висновки – 4 бали.

- Завдання виконано у повному обсязі з використанням наукових джерел інформації – 3 бали.

- Завдання виконано, спираючись тільки на матеріали лекції – 2 бали.

- Завдання виконано частково – 1 бал.

6. Контроль навчальних досягнень
6.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів
(денна форма)

Вид діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів за одиницю	(денна форма)			
		Змістовий модуль «Методологія досліджень у соціальній роботі»	Змістовий модуль «Крос-культурні і міждисциплінарні дослідження»	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	8	8	8	8
Відвідування семінарських занять	1	6	6	6	6
Робота на семінарському занятті	10	6	60	6	60
Виконання завдань для самостійної роботи	5	6	30	5	25
Разом			104		99
Коефіцієнт		100:104=1,04		99:100=0,99	
Максимальна кількість балів		100			

Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (заочна форма)

Вид діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль «Методологія досліджень у соціальній роботі»		Змістовий модуль «Крос-культурні і міждисциплінарні дослідження»	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	9	45	5	25
На основі аналізу наукових статей визначити актуальні соціальні проблеми, що потребують дослідження	5	3	15	3	15
Проаналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади	5	3	15	3	15
Спланувати та здійснювати наукові дослідження з метою виявлення й аналізу соціально значущих	5	2	10	2	10

проблем					
Підібрати, обробити та проаналізувати інформацію з різних джерел	5	2	10	2	10
Провести констатувальний експеримент	5	2	10	2	10
Створити програму формувального етапу експериментальної роботи з дослідження актуальної соціальної проблеми	5	3	15	3	15
Підібрати та проаналізувати структуру дисертації, в яких мають місце крос-культурні та міждисциплінарні аспекти дослідження	5	3	15	3	15
Проаналізувати зміст дисертацій, в яких мають місце крос-культурні та міждисциплінарні аспекти дослідження, виявити особливості	5	3	15	3	15
Разом			174		99
Коефіцієнт			174:100=1,74		151:100=1,51
Максимальна кількість балів			100		

6.2. Форма підсумкового контролю

Підсумковий контроль проводиться у формі залікового оцінювання за результатами поточної успішності (проміжного контролю) з усіх змістових модулів дисципліни «Розвиток наукової галузі».

6.3. Оцінювання освітніх досягнень аспірантів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)

FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

6. Рекомендовані джерела

Змістовий модуль «Методологія досліджень у соціальній роботі»

Основна (базова):

1. Важинський С. Е., Шербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
2. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження. Методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
3. Клипинина В. Н. Методология и методы социально-педагогического исследования: учеб-метод. пособие. Минск : БГПУ, 2013. 200 с.
4. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень : навч. посіб. 3-є вид., перероб. і допов. Київ : ВД «Професіонал», 2005. 240 с.
6. Мокін Б. І., Мокін О.Б. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2014. 180 с.
7. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А. Є. Конверського. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
8. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого : Підручник для науковця. Київ : навч.-метод. центр "Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні", 2006 . 302 с.

Додаткова

1. Довідник здобувача наукового ступеня [Текст]: Збірник нормативних документів та інформаційних матеріалів з питань атестації наукових кадрів вищої кваліфікації / Упорядник Ю. І. Цеков; передне слово Р. В. Бойка. Київ : Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», 2000. 64 с.
2. Методичні рекомендації щодо структури, змісту та обсягів підручників і навчальних посібників для вищих навчальних закладів. Київ : Знання, 2008. 16 с.
3. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня [Текст]: (методичні поради) / автор-упоряд. Л. А. Пономаренко. 3-є вид., випр. і доп. Київ : Толока, 2007. 80 с.

Інтернет-ресурси:

1. Нормативна база [Електронний ресурс]. Електрон. дан. Київ : Вища атестаційна комісія України. // Режим доступу: <http://vak.org.ua/nb/>
2. Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс]. Електрон. дан. Київ : Верховна Рада України. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12>

3. Про практичну підготовку студентів [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/newstmp/2009_1/09_02/1_9_93.doc

Змістовий модуль «Крос-культурні і міждисциплінарні дослідження»

Основна (базова):

1. Кендзьор Петро. Інтеграція через діалог. Система організації полікультурного виховання у школі : монографія / Петро Кендзьор. Львів : Понорама, 2016. 378 с.
2. Мокін Б. І., Мокін О. Б. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2014. 180 с.
3. Солодка А.К. Крос-культурна взаємодія учасників педагогічного процесу вищих навчальних закладів : монографія Миколаїв : Іліон, 2015. 424 с.
4. Ярошенко Т. М. Регіональна типологія культури : навч. посіб. Львів, 2007.
5. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в освітньому просторі. [2-е вид.]. Київ : Т-во «Знання» України, 2010. 520 с. С. 384-395.
6. Грушевицкая Т.Г., Попков В.Д., Садохин А.П. Основы межкультурной коммуникации : учеб. для вузов. Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. 352 с.

Додаткова:

1. Довідник здобувача наукового ступеня [Текст]: Збірник нормативних документів та інформаційних матеріалів з питань атестації наукових кадрів вищої кваліфікації / Упорядник Ю. І. Цеков; передне слово Р. В. Бойка. Київ : Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», 2000. 64 с.
2. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня : методичні поради / автор-упоряд. Л. А. Пономаренко. 3-є вид., випр. і доп. Київ: Толока, 2007. 80 с.
3. Донец П. Н. Основы общей теории межкультурной коммуникации: научный статус, понятийный аппарат, языковой и неязыковой аспекты, вопросы этики и дидактики Харьков : Штрих, 2002. 386 с.
4. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого : Підручник для науковця. Київ : навч.-метод. центр "Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні", 2006. 302 с.

Інтернет-ресурси:

1. Нормативна база [Електронний ресурс]. Електрон. дан. Київ : Вища атестаційна комісія України. // Режим доступу: <http://vak.org.ua/nb/>
2. Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс]. Електрон. дан. Київ : Верховна Рада України. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12>

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ
«МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ»**

ЗМ 1. Теоретико-методологічні основи досліджень у соціальній роботі

Семінарське заняття 1. Підібрати, обробити та проаналізувати інформацію з різних джерел щодо актуальної соціальної проблеми На основі аналізу публікацій статей за останні п'ять років визначити актуальні соціальні проблеми, що потребують розв'язання.

1. Визначити авторів монографій, що опікуються проблемою, яку Ви досліджуєте.
2. Здійснити аналіз дисертаційних досліджень останніх п'яти років.
Рекомендована література:
Література:
основна: 1, 2, 3, 5, 6.
додаткова: 1, 3, 4.

Семінарське заняття 2. Методи дослідження актуальної соціальної проблеми

1. Теоретичні методи дослідження актуальних соціальних проблем.
 2. Емпіричні методи у констатувальному експерименті.
 3. Розробка анкети/тесту для проведення експерименту.
- Рекомендована література:
основна: 1, 2, 3, 5, 6.
додаткова: 1, 3, 4.

Семінарське заняття 3. Аналіз результатів та оформлення проведеного дослідження актуальної соціальної проблеми

1. Репрезентативна вибірка у наукових дослідженнях.
 2. Проаналізувати результати отримані у ході констатувального етапу дослідно-експериментальної роботи.
 3. Графічне зображення результатів дослідження.
- Рекомендована література:
Основна: 1, 2, 3.
Додаткова: 4, 5.

ЗМ 2. Дослідно-експериментальна робота у дослідженні соціальних проблем

Семінарське заняття 1. Підібрати, обробити та проаналізувати інформацію з різних джерел щодо актуальної соціальної проблеми Проаналізувати визначені наукові матеріали щодо методологічної основи дослідження актуальної соціальної проблеми.

1. Обґрунтувати актуальність проведення дослідження з обраної соціальної проблеми.
2. Визначити категоріальний апарат дослідження.
Рекомендована література:
основна: 1, 3, 5, 6.
додаткова: 1, 3, 4.

Семінарське заняття 2. Методи дослідження актуальної соціальної проблеми

1. Мета та завдання формувального експерименту.
2. Методи соціальної роботи з розв'язання актуальної соціальної проблеми.
3. Контрольний етап експериментальної роботи: мета, завдання, методи.
Рекомендована література:
основна: 1, 2, 3, 5, 6.
додаткова: 1, 3, 4.

Семінарське заняття 3. Аналіз результатів та оформлення проведеного дослідження актуальної соціальної проблеми

1. Вимоги до письмового оформлення наукової роботи.
2. Підготувати фрагмент (3-5стор.) наукової роботи згідно вимог до письмового оформлення наукової роботи.
3. Здійснити порівняльний аналіз отриманих в ході дослідження даних.

Рекомендована література:
Основна: 1, 2, 3.
Додаткова: 4, 5, 6.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ «КРОС-КУЛЬТУРНІ І МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ»

ЗМ 3. Сутність та теоретико-методологічні основи крос-культурних

та міждисциплінарних досліджень

Семінарське заняття 1. Крос-культурна взаємодія та її значення для професійної діяльності фахівця соціальної сфери

Обговорення питань:

1. Проблема формування здатності особистості до ефективної крос-культурної взаємодії як засобу розуміння ментальних особливостей різних культур.
2. Роль крос-культурної взаємодії у професійній діяльності соціального працівника.

Література:
основна: 1, 2, 3, 5, 6.

додаткова: 1, 2, 3, 4.

Інтернет-ресурси: 1, 2.

Семінарське заняття 2. Методика організації крос-культурної взаємодії

Обговорення питань:

1. Зміст, форми і методи організації полікультурної взаємодії дітей та учнівської молоді.

2. Вікова специфіка організації крос-культурної взаємодії.

3. Напрями та ефективні соціально-педагогічні умови крос-культурної взаємодії.

Література:

основна: 1, 2, 3, 5, 6.

додаткова: 1, 2.

Інтернет-ресурси: 1, 2.

ЗМ 4. Досвід крос-культурних та міждисциплінарних досліджень у соціальній сфері

Семінарське заняття 3. Категоріальний апарат крос-культурних і міждисциплінарних дисертаційних досліджень

Обговорення питань:

1. Проблема, тема та мета міждисциплінарного наукового дослідження у галузі соціальної роботи.

2. Визначення завдань міждисциплінарного дослідження у галузі соціальної роботи.

3. Наукову новизну та практичну значущість міждисциплінарного дослідження.

Література:

основна: 3, 4, 5, 6.

додаткова: 1, 2, 3, 4.

Інтернет-ресурси: 1, 2.

Семінарське заняття 4. Змістово-технологічні засади крос-культурного та міждисциплінарного дослідження

Обговорення питань:

1. Зміст та структура крос-культурного дослідження. Основні вимоги до написання такої дисертаційної роботи.

2. Загальна методика виконання крос-культурного дисертаційного дослідження.

3. Порівняльний експеримент у крос-культурних дослідженнях актуальної соціальної проблеми.

Практична частина: аналіз конкретного дисертаційного дослідження.

Література:

основна: 4, 5, 6.

додаткова: 1, 2, 3.

Інтернет-ресурси: 1, 2.

Семінарське заняття 5-6. Пошук інформації у процесі виконання міждисциплінарного дослідження

Обговорення питань:

1. Особливості пошуку інформації у процесі виконання міждисциплінарного дослідження.

2. Електронний пошук наукової інформації.

Практична частина: аналіз конкретних дисертаційних досліджень.

Література:

основна: 1, 2, 4.

додаткова: 1, 2, 3.

Інтернет-ресурси: 1, 2.